

Speidernes høyeste lederopplæring var inspirert av frimureri

AV NICOLAI KLÆR HOLTER

«Hva speidingen er for gutten, er frimureriet for mannen»
(John S. Wilson, tidl. leder av Speidernes Verdenskontor)

At speiding og frimureri har mye til felles, burde være kjent for de fleste av Frimurerbladets lesere (se f.eks. artikkelen «Speiderbror og logebroder: Vær beredt» i nr. 1-2019). Mindre kjent er at speidingsens høyeste lederopplæring, «Gilwell-treningen», ble hentet fra England og implementert og videreutviklet i Norsk Speidergutt-Forbund av ledere som også var logebroder. Det forklarer at det er mulig å ane spor av frimureri fra de 50 årene da dette lederopplæringsprogrammet ble benyttet i Norge. I 1978 ble Norsk Speidergutt-Forbund slått sammen med Norsk Speiderpikereforbund, og det ble da utviklet det vi nå kjenner som den felles ledertreningen «Treklover Gilwell», og som i langt mindre grad har spor av frimureri.

Hva er «Gilwell»?

Speiderbevegelsen hadde sin speide begynnelse i England i 1907, og fikk en hurtig utbredelse verden over. Men etter de første 10–12 årene oppdaget bevegelsens stifter, Robert Baden-Powell, at arbeidet enkelte ganger kom litt på avveie. Han registrerte at speiding i praksis ofte kunne avvike fra de tanker og idéer han opprinnelig hadde presentert i sin bok «Scouting for boys».

Baden-Powell fant derfor å måtte etablere en egen «Ledertrenings-skole», og eiendommen *Gilwell Park* nord for London ble skjenket som en gave av en skotsk speiderleder for dette formål. Det første lederkurs ble avholdt i september 1919, og totalt henimot ett tusen «Gilwell-kurs» hadde vært avholdt på dette senteret da man i september i år kunne feire et stort 100-års jubileum for treningsprogrammet i Gilwell Park.

Rundt 3.000 speiderledere fra hele verden var samlet i Gilwell Park utenfor London i dagene 9.–11. september 2019 i anledning 100-års jubileet for det såkalte Gilwell ledertreningsprogrammet. Her et glimt fra det store åpningsleirbålet.

Kindred Lodges Association (KLA: interessesammenlutningen av de 50 frimurerloger i England som er etablert av logebroder med speiderbakgrunn) hadde sin egen stand under jubileet, og ble et aktivt møtepunkt for alle med interesse for speiding og frimureri. Her sees fra venstre Nils Himle (Haakon t.d.g. Hjelm), Tony Harvey (KLA Liaison Scouting and Freemasonry), The Hon. Michael Baden-Powell (barnebarn av Lord Baden-Powell), Adrian Eggleston (KLA Liaison Associate Members) og Nic Holter (Rosene).

John Skinner Wilson (1888–1969)

Baden-Powell ledet ikke selv Gilwell-kursene, men tok del i utformingen av treningen sammen med en hovedansvarlig, som han ga tittelen «Camp Chief». Fra 1923 fram til den annen verdenskrig var dette John Skinner Wilson, en oberst som B-P hadde møtt i India. Wilson vokste opp i Skottland og

reiste i 1908 til India for å tjenestegjøre i politiet, til slutt som assisterende politidirektør i Calcutta. Han var dessuten aktiv speiderleder. I tillegg til denne samlede ledererfaringen, var Wilson inspirert av frimureri (han skal ha blitt opptatt i en engelsk loge for politifolk og militært personell i Calcutta i 1916). Alt dette skulle han senere dra stor nytte av da Baden-Powell i 1922 fikk ham tilbake til England og engasjerte ham som Camp Chief i Gilwell Park, for å styrke og videreutvikle Gilwell-treningens metodikk, ledelsesprinsipper og særpreg. Wilson tilførte treningen en form og et innhold som til dels kan minne om ceremonier og tankegods man finner i det internasjonale frimureriet. Wilson er ofte blitt sitert, blant annet for uttalelsen: «Det speidingen er for gutten, er frimureriet for mannen».

Under krigen var Wilson oberst og britisk sjef for den skandinaviske seksjonen av SOE (Special Operations Executive) og føringsoffiser for Kompani Linge. Mange av hjemmefrontens menn var eller hadde vært speidere, og Wilson fikk straks et meget nært forhold til norsk speiding. Etter krigen besøkte han sine mange speidervenner på Norsk Speidergutt-Forbunds landsleire og ved andre anledninger gjennom 1950- og 60-årene. Flere av dagens frimurerbroder ble kjent med Wilson i ungdomsårene, bl.a. Bjarne Aasum, Peter Lykke, Kjell Standal og undertegnede. Under landsleiren på Brunlanes i 1960 deltok Wilson i Gilwellgjensynet og delte ut *Woodbadge* (bevis for gjennomført Gilwelltrening) blant annet til Peter Lykke (åtte år senere fikk for øvrig Peter Lykke

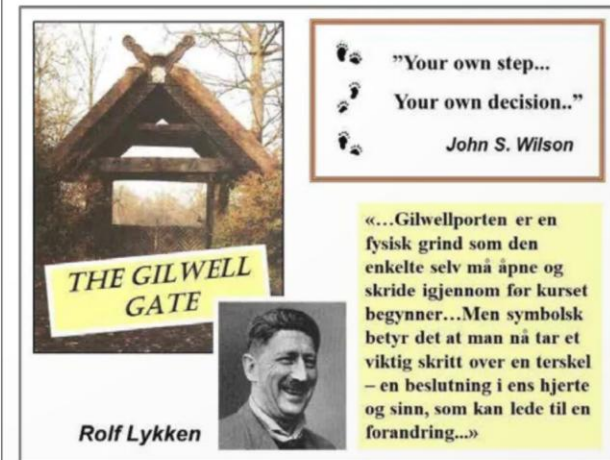
godkjenning som Deputy Camp Chief for Rover-Gilwellkursene i Norge, direkte oppnevnt av Wilson). Ved flere anledninger uttalte Wilson at «Norge var hans annen fedreland». Han ble kommandør av St. Olavs Orden for sin innsats for Norge under krigen. I perioden 1945–53 var Wilson leder for Speidernes Verdenskontor.

Rolf Lykken (1897–1961)

Wilson's innsats som Camp Chief fikk stor betydning langt utover Gilwell Park, ikke minst for treningens utbredelse i Norge. Men dersom Gilwell-kursene i Norge kan sies å ha hentet noe inspirasjon fra frimureri, skyldes det i første rekke nordmannen *Rolf Lykken*, som bragte treningen fra Gilwell Park over hit. Han var forbundsinstruktør i Norsk Speidergutt-Forbund (NSF) og deltok på kurs sommeren 1927 i Gilwell Park under Wilson's ledelse. Lykken fikk da samtidig den internasjonale godkjenningen «Deputy Camp Chief» for å lede Gilwell-treningen i sitt eget land. Året etter var alt klart for å starte den teoretiske delen her i landet, og det første praktiske ukeskurset ble holdt sommeren 1929 på Goplerud i Hedalen. 10 år senere kjøpte NSF den nedlagte fjellgården Sverveli i Svartdal, Telemark. Sverveli ble gjennom 75 år Gilwell-treningens permanente kurssted og ble benyttet til alle årstider, frem til 2014 da stedet ble solgt ut av Norges speiderforbund.

Rolf Lykken hadde ansvaret for Ledertreningen Norsk Gilwell fra 1927 til 1947. I alle disse årene var han også en meget aktiv frimurer. Han ble opptatt i St. Johanneslogen St. Olaus til de tre Søiler i 1926, altså året før han selv gjennomførte Gilwell-treningen. Mange år senere (1953–61) var han Annen Bev. Broder i Søilene. Det var særlig kursene på Goplerud hvor Lykken utviklet ceremonier som må ha vært noe inspirert av hans opplevelser i logen. Det særpreg og det innhold som kursene etter hvert fikk, videreførte han til Sverveli i 1939, og fortsatte utviklingen av treningen straks okkupasjons-tiden var over.

På Sverveli var det plasser og områder som hadde sin spesielle historie og som ble benyttet ved bestemte ceremonier i løpet av kursperioden. Spesielt må nevnes «Gilwell-porten». Idéen fikk Lykken fra den inngangsportalen som Wilson hadde laget i Gilwell Park (og som fortsatt står der). Men Lykken utformet en spesiell ceremoni for alle som skulle gå gjennom Gilwell-porten på Sverveli, på en måte som lett kan relateres til vår oppdagelse i logen. Alle kursdeltakerne ble én for én ledet fram til Gilwell-porten på ankomstdagen. Her fikk den enkelte deltaker høre at den treningen han nå skulle gå seg i kast med, er frivillig, og ingen hadde hittil lyktes i å bli en bedre leder uten selv å ville det, og ved å søke større innsikt i seg selv og arbeide målbevisst med seg selv. Ved å trede

«Gilwellporten»

«...Gilwellporten er en fysisk grind som den enkelte selv må åpne og skride igjennom for kurset begynner...Men symbolsk betyr det at man nå tar et viktig skritt over en terskel – en beslutning i ens hjerte og sinn, som kan lede til en forandring...»

gjennom denne porten – «inngangspor-ten» til en ny fase i ledergjering – bekrefter man overfor seg selv at man hadde tatt et viktig og forpliktende valg.

Gjennom hele ukeskursen bar deltakerne et grått halstørkle for bl.a. å understreke at alle befant seg på samme sted i sin lederutvikling. Alle deltakerne ble naturligvis behandlet helt likt under hele kursen. Det vil her føre for langt å beskrive kursprogrammet og alle oppgaver, aktiviteter og gruppeprosesser som deltakerne var gjennom. Men jeg skal her nøye meg med å nevne noen få (muligens noe kuriose) eksempler på innslag og programlementer i kurset som vil kunne skape assosiasjoner til vår logevirksomhet:

- Gilwell har sin egen internasjonale sang *Back to Gilwell* med et innhold som henspiller på et menneskes ulike livsfaser.
- Man har et eget hyldningsrop (egentlig bifallsrop) – *IS.AKA* – som uttales tre ganger i en rytme som vi kjenner igjen fra St. Johannes lærerens grad.
- Man har en egen leirbalsinnvielse med et innhold som gjerne kan henlede tankene på åpning og avslutning av et logemøte.
- Man har egne ceremonier og seierstrofer som anvendes ved spesielle anledninger under kurset
- Det var faste navn på kurspatruljene.
- Det ble ført referater i patruljebøker som gikk i arv fra et kurs til det neste.

Når deltakeren en tid etter selve kurset hadde gjennomført sin praksisperiode (praktisk ledelse i sin egen speidertropp) og hadde fått godkjent sitt arbeid av en oppnevnt veileder, ble han innkalt til den årlige Gilwell oppdaterings- og gjensynsamlingen for alle som tidligere hadde fullført treningen. I en høytidelig seremoni ble han fort fram og tildelt enkle regaler («prydelse») som tegn på at han hadde gjennomgått speiderbevegelsens høyeste ledertreningsprogram: Den såkalte *Woodbadge* (to treperler på en lærsnor som bæres rundt halsen) som er det internasjonale, synlige kjennetegn på Gilwell-speidere. Samtidig blir Baden-Powells historie om opprinnelsen til disse perlene gjenfortalt. Som tegn på at man fra da av tilhører et spesielt gruppe, blir man også tildelt sitt eget Gilwell-skjerm, som er grått utad (ydmykhet) og rødt innad (kjærlighet). Dette er også et synlig tegn på at man er oppratt som medlem av 1. Gilwell Troop (et symbolsk broskap for alle som rundt om i verden har gjennomført denne treningen). Men i kurslederens tale til den nyopptatte

Gilwell-speideren blir det presisert at han på ingen måte må anse seg som ferdig utdannet for de lederoppgavene han hadde påtatt seg. Fortsatt trening og arbeid med seg selv var – og måtte være – et vedvarende utviklingsarbeide så lenge han bar sin *Woodbadge*. Altså et livslangt arbeid på seg selv.

Odd Hopp (1913–2001)

Rolf Lykkens arbeid ble videreført av Odd Hopp, som hadde ansvaret for Ledertreningen Norsk Gilwell i hele 25 år i perioden 1947–1972. Allerede som 22-åring gjennomgikk han ukeskurs på Goplerud i 1935 under Rolf Lykkens ledelse. Hopp var dessuten enten deltaker eller instruktør på en lang rekke kurs i inn- og utland fram til 1955, da han selv ledet sitt første Gilwellkurs. På denne tiden satte han i gang ulike kurstyper (tilpassede varianter for ulvarbeider, rovtarbeider, gruppeleder-funksjonen, vinterkurs, m.m.). Han grunnla også Gilwell-treningen på Island og holdt kurs der. Hopp utviklet særskilte instruktørkurs og arbeidet aktivt med ajourføring av den teoretiske delen og tilpassing av de praktiske kursene til datidens forhold. Samtidig som han var generalsekretær i NSF, var han det selvfulgelige midtpunktet i ledertreningsmiljøet gjennom et kvart århundre.

Odd Hopp ble tatt opp som frimurer i Sølilene i 1958. Mange år senere (i 1991) fortalte han meg at han hadde dratt kjensel på mange av de som var til stede under hans opptagelse. Da han under taffelet hadde tillatt seg å be de som var eller hadde vært speidere om å gi seg til kjenne, skal godt over 100 av de om lag 120 tilstedeværende ha reist seg og ønsket ham velkommen også til dette broderfelleskapet. Han fortalte meg at Sølilene på 1960-tallet skal ha hatt nærmere 1500 medlemmer, hvorav over halvparten var eller hadde vært speidere.

Odd Hopp huskes av mange for sine glitrende taler og foredrag både i St. Johanneslogen Sølilene og i St. Andreaslogen Oscar. Hans taler kunne i form og innhold avsløre en personlighet som i betydlig grad var preget av de verdier og idealer som vi lærer om både i frimureriet og i Gilwell-treningen. Det samme skal ha vært tilfellet for Rolf Lykken i hans funksjon som Annen Bev. Broder. Og mange av dagens frimurere kan vel fortsatt huske tilbake på sin aktive speidertid på 50-, 60- og 70-tallet, der Hopp skapte inspirasjon og begeistring bl.a. da han ledet åpnings- og avslutningsleirbålene på de store landsleirene – minneverdige øyeblikk som bygget samhold og brosrak blant tusenvis av gutter og unge menn.

«Frimureriske tanker» i Gilwell-kursene?

I de 25 årene Hopp hadde ansvaret for Gilwell-treningen i Norge, kom det flere speiderledere inn i kursstabene, enten som kursledere, instruktører eller gjesteforelesere. Mange av dem viste seg å være frimurere, noe som av og til kunne prege tanker, idéer og refleksjoner som de bidro med i kursstusjonen. Selv gjennomførte jeg Gilwell-treningen i 1966 (mer enn 20 år før jeg ble tatt opp i logen), og fortsatt husker jeg fra mitt kurs og fra andre ledersamlinger enkelte uttalelser og innspill som jeg merket meg spesielt, og som mange år senere fikk en dypere betydning sett i lys av hva jeg lærer i logen. Her er noen eksempler:

«*Benytt tiden vel!*»

(Rolf Lykken, Odd Barnes, Odd Hopp m.fl.)

«*Vi kan ikke gjøre deg til en bedre speiderleder. Det noe du selv må strekke deg etter.*»

(Halvard K. Halseth, Odd Hopp)

«*Vi vet av erfaring at bare få når målet.*»

(Rolf Lykken)

«*Speiding handler om en menneskelig foredling. En foredling av gutten – fysisk, praktisk, moralsk og religiøs.*»

(Odd Hopp)

«*Symbolsk betyr det [å gå gjennom Gilwell-porten] at man nå tar et viktig skritt over en terskel – en beslutning i ens hjerte og sinn, som kan lede til en forandring.*»

(Rolf Lykken)

«*Blika gruver [rett nedenfor Svervelvi] er nedlagt. Vi graver ikke etter gull i dag, men en slags alkymister er vi dog: Vi prøver å grave frem det «åndelige gull» som finnes på bunnen hos alle mennesker.*»

(Odd Hopp)

«*Veien frem [til Svervelvi] er kronglete og tung. Det skal by på anstrengelser å komme opp hit.*

Men når en er fremme, skal det i dobbelt forstand gi økt utsyn. Og ikke minst: økt innsyn.»

(Odd Hopp)

Hans Møller Gasmann (1872–1961) og de etterfølgende speidersjef

Også speidersjefene i Norsk Speidertut-Forbund ble preget av frimureri. Med unntak av den aller første (Christian Dons, speidersjef 1911–1920) var alle aktive frimurere, selv om én av dem (Bernhard Müller) ble opptatt i logen fem år etter sin periode som speidersjef:

- Hans Møller Gasmann: Speidersjef 1920–1945 (logebroder fra 1914)
- Birger L.D. Brekke: Speidersjef 1945–1956 (logebroder fra 1922)
- Bernhard Müller: Speidersjef 1956–1968 (logebroder fra 1973)
- Knut M. Enger: Speidersjef 1968–1976 (logebroder fra 1956)
- Kjell Melhus: Speidersjef 1976–1978 (logebroder fra 1976)

Hans Møller Gasmann ble opptatt som frimurer i Sølilene allerede seks år før han i 1920 overtok etter Christian Dons som speidersjef. Gasmann satte dype spor etter seg i det kvart århundret han var norsk speidings øverste leder. Ikke minst hans tanker og betraktninger, i tale og i skrift, er blitt høyt verdsett gjennom flere generasjoner. Inspirert av frimureriets verdier og med sin teologiske bakgrunn, sine pedagogiske ferdigheter og en sjelden formidlingssevne satte han mer enn noen annen sitt personlige preg på speiderbevegelsens ideologi og utforming.

Gasmann benyttet ofte bilder og symboler for å tydeliggjøre budskapet. På et Gilwell-gjensyn i 1932 skal han ha holdt fram en kubisk sten og brukt begrepene «innad, oppad og utad» for å anskueliggjøre de tre

dimensjoner vi skal prøve å utvikle oss i, med bakgrunn i det tre-delte speiderløftet. Det er nærliggende å tenke på denne ideen hadde han fra frimureriet, da disse tre dimensjonene er noe av det første som vi blir gjort oppmerksom på under vår opptagelse i logen. Gasmann fungerte som Annen Bev. Broder (1917–1924) og Deputert Mester (1924–1934) i Sølilene, og som Broder Taler i St. Andreaslogen Oscar. Høyst sannsynlig brukte han dette motivet i noen av sine mange logetaler. Og i speidersangen *I fra Lindesnes til Varanger* («Forbundssangen til NSF»), som Gasmann skrev i 1922, synliggjorde han disse tre dimensjonene slik:

«*Hva vi vil? Vi vil streve å være / sanne mennesker etter Guds sinn. (oppad) Bringe landet og hjemmet vårt ere, / lokke smil fram på sorgtyngt kinn. (utad) Ta opp kampen for alt det gode, støt ondskapens åndehær ned, leve livet med opploftet hode / og i hjertet samvittighets fred.*» (innad)

Møller Gasmann skrev og holdt mange andakter og preken, både som prest, lektor og speidersjef. Da han i 1942 pensjonerte seg (som inspektør på Frogner skole i Oslo), samlet han noen av sine mest brukte tekster i en egen andaktsbok. Her finnes det materiale som han meget godt kan ha utarbeidet i

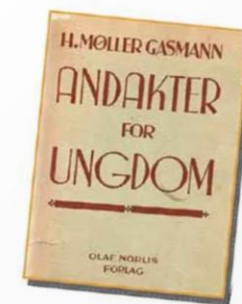

forbindelse med sine mange taler både i Johannesgradene og i Andreasgradene. I hans andaktsbøker finner vi titler som: «Dyder», «Selverkjennelse», «Lær av meg!», «Det evige lys», «Snø. Hvitere enn snø!», «Nestekjærlighet», «Død – Liv», «Mot lyset», «Se mot målet», «Vær mandig», m.fl. Gasmann var også medlem av clericiet i Den Norske Frimurerorden, og det er meget sannsynlig at han kan ha benyttet slikt materiale også i instruksjonstaler i høygradene i Den Norske Store Landsloge.

Motivet med de tre dimensjonene dukker dessuten opp hos andre som ble inspirert av Møller Gasmann. Blant annet ser vi at en annen speidersjef som også kunne skrive fengende speidersanger, Bernhard Müller, var inne på det samme motivet i ett av versene i sangen «*Ført på friske vestener.*» (Denne ble skrevet som leirsang til Landsleiren på Brunlanes 1960, men ble senere brukt som jubileumssang for Norsk Speidertut-Forbunds 50-års jubileum 1961):

«*Løftets alvor har vi sett: Kjempe for alt sant og rett. (innad) I plikt mot Gud og fedreland, trofast holde stand, (oppad) alltid hjelpsom og beredt.*» (utad)

Man vet at Bernhard Müller var inspirert av Møller Gasmann i så mangt, og kan ha hentet dette motivet fra sin forgjenger. Men sangen ble altså skrevet 12 år før Müller selv ble opptatt i logen, så det var først flere år senere da han fungerte som Vik Annen Bev. Broder i Sølilene (1974–79) at motivet ble berørt i noen av hans føringstaler.

Speidersjef Hans Møller Gasmann samlet sine oppbyggede tekster i en andaktsbok. Her er mange temaer som vi lett kan kjenne igjen fra logen.

Gilwell-treningens storhetstid

Det er mange som har hevdet at uten Rolf Lykkens store livsverk, Gilwell-treningen, ville ikke speidingen i Norge utviklet seg til det den ble. Gilwell-treningen var utvilsomt ett av flere satsningsområder som bidro til at både voksne ledere, barn og ungdom på ulike

Tre speiderledere som fulgte i Hans Müller Gasmanns fotspor ved at hver av dem ble både Speidersjef, Gilwell-speider og logebroder med embedtsfunksjoner, fra venstre: Bernhard Müller, Knut M. Enger og Birger L.D. Brekke.

måter ble tiltrukket av hva speidereventyret hadde å by på. Dette var situasjonen både på 1930-tallet og i etterkrigsårene helt frem til 1970-tallet.

Rolf Lykken la grunnlaget og utviklet treningsinnhold og særpreg, mens Odd Hopp utvidet og videreførte hans arbeid gjennom de siste 25 år i Norsk Speidergutt-Forbund, frem til etableringen av fellesforbundet Norges speiderforbund. Dette ble også avslutningen av den opprinnelige Gilwell-treningen slik vi lærte den å kjenne i det gamle speiderforbundet.

Det hører med til historien at en lang rekke logebroder bidro i Gilwell-treningen og annet lederutviklingsarbeid. Regner vi også med årene etter sammenslåingen i 1978, vil vi finne at blant alle mannlige Gilwell- og Treklover Gilwell kursledere opp gjennom tidene, er/var over halvparten medlemmer av Den Norske Frimurerorden: Rolf Lykken, Odd Hopp, John Messel, Halvard K. Halse, Odd Barnes, Harald Aarbo, Cato B. (Almnes) de Savigny, Peter Lykke, Kjell Melhus, Odd Pettersen, Erik Rasmussen, Jens Døvik, Sverre Bringeland, Carl Lewin,

Kjell-Roar Kanebog, Jan. K. Svendsen, Kjell Standal, Bjarne Aasum, Nicolai Kiær Holter og Roy Aspelund.

Dessuten finner vi et betydelig antall frimurere blant de mange speiderledere som gjennom tidene har vært medlemmer av ulike kursstaber og prosjektgrupper i speiderforbundets høyeste ledertrening.

Fram til 1978 ble det i Norsk Speidergutt-Forbund avholdt 130 kurs med den opprinnelige Gilwell-modellen, der over 1100 deltakere fullførte sin trening. (I Norges speiderforbund er det fra 1979 fram til dags dato avholdt i alt 75 *Treklover Gilwell* kurs, der rundt 1000 har fullført sin trening).

B-P: «Det beste som har hendt speidingen»

Da John Wilson i 1942 forlot sin virksomhet som Camp Chief i Gilwell Park for å vie all sin tid til det britiske forsvarset under andre verdenskrig, uttrykte Baden-Powell at «...*Gilwell-treningen var det beste som hadde hendt speiderbevegelsen siden det hele startet*». Jeg er overbevist om at som den fremsynte og engasjerte samfunnsplanereren han var, ville

En gruppe logebroder med speiderbakgrunn samles for å reflektere over hvorledes frimureriet kan ha inspirert speiderens leder trening i tiden. I første rekke fra venstre: Bjarne Aasum (Nordlys/Trondheim), Kjell G. Pettersen (Søilene/Oslo), Tom S. Vadblom, Sven Wæring og Nic Holter (Rosene/Oslo), Arnyfjell Rod (St. Olav Ldg. Kors/Lillehammer), Olav Bull (Hafslund s.d.t. Sverdi/Stavanger). I andre rekke fra venstre: Bjørn Jarle Rudsand og Jens Døvik (Cirkelen/Ski), Arvid Fossum og Roar Baust (St. Clemens/Nordstrand), Kjell Melhus og Terje Strøm (Passeren/Strømmen).

B-P også ha gitt den samme karakteristikkene av Gilwellkursene i Norge dersom han hadde kunnet oppleve hvordan dette treningsprogrammet ble utviklet og gjennomført i de første 50 årene i Norsk Speidergutt-Forbund. Altså i de årene der det ble etterlatt ett og annet spor av *frimureri* i kursprogrammet, både i form, innhold og gjennomføring.

Da Gilwell-treningen (og all øvrig speidervirksomhet) kunne gjenopptas høsten 1945, hadde speidersjefen Hans Møller Gasmann følgende appell til alle ledere i NSF: «*Hva fremtiden vil bringe, vet ingen i dag, men i tillit til vår himmelske far, går vi fremtiden fortrøstningsfulle i møte i sikker forhåpning om at Gud vil føre vårt arbeid videre fram, og i tro på at våre førere vil sette alt inn på å gjøre sin plikt mot Gud og fedrelandet*».

På et Gilwell-kurs 25 år senere uttalte Odd Hopp følgende: «*Vi må nok erkjenne at ingen er født til leder. Heller ikke kan andre gjøre noen til en god leder. Men alle kan vi tilegne oss lederegenskaper gjennom en personlig utvikling hvis vi bare vil. Det skal være en frivillig sak å bli speiderleder, men når en har sagt ja til oppgaven, stilles det også krav til en. Å dyktiggjøre seg for lederoppgaven er en kontinuerlig prosess. Vi skal arbeide med selvinnsikt og bli kjent med oss selv, for å innfri visse krav og forventninger som stilles til oss. Det blir som å begi seg ut på en livslang vandring, der både motgang og medgang vil møte oss*».

Om vi tenker på hva vi fikk høre under vår egen opptagelse til frimurerlærling, vil vi antagelig kunne se en dyper mening i slike utsagn. Spesielt Gilwell-speidere fra 1950-, 60- og 70-årene som senere ble frimurere, vil ha kunnet reflektere over mulige vekselvirkninger mellom Gilwell-trening og logearbeid. Det finnes nemlig utallige eksempler på at det ble hentet impulser og ideer fra det ene

miljøet som ble benyttet i det andre – enten det nå var i forbindelse med en leirbalsinnvielse, et logeforedrag, en friluftsansakt på Svervelv, en taffeltale om nestekjærlighet, en veiledningssituasjon under et kurs, et møte med logens embedsverk om motivasjon og holdninger, eller en åpningsceremoni på et Gilwell gjensynstreff. Mange flere eksempler kunne ha vært nevnt.

Alt dette – og mere til – var samtaleemner da en gruppe godt voksne logebroder med mangeårig speiderbakgrunn møttes en septemberkveld til grillmiddag under etikretet i min hage i Oslo, en uke etter at jeg kom hjem fra 100-års jubileumsfeiringen i

Gilwell Park. Vi hadde alle forskjellig bakgrunn fra speiderarbeid, Gilwell-trening, logetilhørighet og ståsted i livet. Men vi fant ganske snart ut at alle disse sporene leder oss i samme retning, og at det er et stort privilegium å få vandre på den livsveien som ble staket ut for oss da vi i sin tid ble opptatt og innlemmet i det frimureriske broderskap. En og annen fikk den gangen følelsen av å ha gått gjennom en slik inngangsport tidligere i sitt liv: *Gilwell-porten!* Uansett hva vi måtte ha med oss i bagasjen på den vandringen vi nå foretar, så får vi tro og håpe at vi en gang vil ledes fram til det mål som er bestemt for oss...

Kilder:

- «*LEDEREN*» 1925–1979, og «*SPEDEREN*» 1923–1951 (Norsk Speidergutt-Forbund)
- Medlemsartikkel 1914–1990 for Den Norske Frimurerorden, og *Prøvebøkk for St. Job-logen St. Olaus til de tre Søiler*
- Tony Harvey: «*Scouting & Freemasonry: two parallel organisations?*» (UGLE Presmian Lecture 2012)
- Carsten H. Pihl (red.): «*Speiderbrøder – her er min hånd*», 2007
- Nic Holter: *Samtaler om 'Gilwell og frimureri' med Odd Hopp 1991, og med Stein Løvold 2007.*
- <https://lebsikon.speidermuseum.no/wiki>
- <https://nbl.no/kna> (Norsk biografisk leksikon), og
- <https://scoutsmuseum.com>
- Heritage Research Centre, The Scout Association, Gilwell Park, Chingford, London
- <https://lib.bnu.edu/collections/leif-baden-powell-papers>

Fremtredende speiderledere i Norsk Speidergutt-Forbund med Gilwell og med logetilhørighet:

Navn	Levetid	Gilwell	Funksjon i NSF	Opptatt i logen	Embeder
Rolf Lykken	1897–1961	1927	Forbundsinstruktør <i>Leder for Norsk Gilwell</i>	1926 Søilene	ABB
Erik Rasmussen	1883–1961	1939	Forbundssekretær <i>Gilwell instruktør</i>	1925 Søilene	-
Odd Hopp	1913–2001	1936	Generalsekretær <i>Leder for Norsk Gilwell</i>	1958 Søilene	IB, T, DelM, m.m.
Hans Møller Gasmann	1872–1961	1929	Speidersjef 1920–45	1914 Søilene	ABB, DelM, Clericet
Birger D.L. Brekke	1891–1981	1949	Speidersjef 1945–56	1922 Søilene	ABB
Bernhard Müller	1912–1981	1958	Speidersjef 1956–68	1973 Søilene	ABB
Knut M. Enger	1924–1982	1948	Speidersjef 1968–76	1956 Systerstjernen	-
Kjell Melhus	1934–	1962	Speidersjef 1976–78 <i>Gilwell kursleder</i>	1976 Gustav (Adopt. Passeren)	-
Kjell Melhus	1934–	1962	Speidersjef *) 1978–82 <i>Gilwell kursleder</i>	1976 Gustav (Adopt. Passeren)	-
Gisle Johnson	1934–2014	1970	Speidersjef *) 1982–86	1971 Søilene	-
Stein Løvold	1944–2015	1973	Speidersjef *) 1992–96 <i>Gilwell instruktør</i>	1968 Rosene (Adopt.St.Clemens)	IB, T, ABB, DelM
Jens Døvik	1937–	1966	Generalsekretær *) <i>Gilwell kursleder</i>	2007 Cirkelen	-
Tore Torstad	1953–2018	1993	Generalsekretær *) <i>Gilwell instruktør</i>	1991 Corona Borealis	-

*) = Disse var h.b.v. Speidersjef og Generalsekretær i det nåværende Norges speiderforbund, altså etter 1978 da den opprinnelige Gilwelltreningen opphørte.

Se vårt store utvalg av produkter i vår nettbutikk
www.strommenhusflid.no
 eller kom innom i vår butikk som ligger sentralt på Strømmen Storsenter.
 Stoperiueien 5, 2010 Strømmen Tel. 63 81 23 20